পৰিয়াল (The Family)

পৰিয়াল সমাজৰ আটাইতকৈ গুৰুত্বপূৰ্ণ প্ৰাথমিক গোট। ই সমাজৰ আটাইতকৈ সৰু আৰু মৌলিক সামাজিক এককসমূহৰ ভিতৰত অন্যতম। শিশুৱে জন্মৰ পিছত প্ৰথমে পৰিয়ালৰ মাজতেই সামাজিক পৰিৱেশৰ সৈতে পৰিচিত হয়। পৰিয়ালৰ পৰাই শিশুৱে ভাষা, আচৰণ, মূল্যবোধ, নীতি-নিয়ম, মৰম-স্নেহ, সহযোগিতা আৰু সামাজিক দায়িত্বৰ প্ৰথম শিক্ষা লাভ কৰে।

জন্মৰ পৰা জীৱনৰ বিভিন্ন পৰ্যায়লৈ পৰিয়ালে ব্যক্তিৰ ওপৰত অবিৰত প্ৰভাৱ পেলায়। এজন ব্যক্তি সাধাৰণতে কোনো এটা পৰিয়ালত ডাঙৰ-দীঘল হয় আৰু পিছলৈ নিজেও এটা পৰিয়ালৰ সদস্য হয়। সেয়েহে সমাজবিজ্ঞানৰ দৃষ্টিকোণৰ পৰা পৰিয়ালক কেৱল স্বামী-স্ত্ৰী আৰু সন্তানৰ সমষ্টি হিচাপে নহয়, এক সামাজিক গোট আৰু সামাজিক প্ৰতিষ্ঠান হিচাপে অধ্যয়ন কৰা হয়।

Robert Bierstedt-ৰ মতে, মানুহে বিভিন্ন উদ্দেশ্যত বহু সামাজিক গোটৰ সদস্য হয়; কিন্তু পৰিয়াল ব্যক্তিৰ জীৱনৰ সৈতে আটাইতকৈ দীঘলীয়া আৰু ঘনিষ্ঠভাৱে জড়িত গোট।

১. পৰিয়ালৰ অৰ্থ আৰু সংজ্ঞা

'Family' শব্দটো লেটিন 'Famulus' শব্দৰ পৰা আহিছে। 'Famulus'ৰ অৰ্থ হৈছে সেৱক বা দাস। প্ৰাচীন ৰোমান আইনত এই শব্দটোৱে একে সময়তে উৎপাদক, দাস, সেৱক আৰু ৰক্ত বা বিবাহৰ সম্পৰ্কেৰে জড়িত লোকসকলৰ গোটক বুজাইছিল। সময়ৰ লগে লগে 'পৰিয়াল' শব্দটোৰ অৰ্থ অধিক বিস্তৃত হৈছে।

সমাজবিজ্ঞানীসকলে পৰিয়ালৰ বিভিন্ন সংজ্ঞা আগবঢ়াইছে—

১) M. F. Nimkoff: পৰিয়াল হৈছে স্বামী-স্ত্ৰীৰ কম-বেছি পৰিমাণে স্থায়ী সম্পৰ্কৰ ওপৰত গঠিত এটা সামাজিক গোট; ইয়াত সন্তান থাকিবও পাৰে, নাথাকিবও পাৰে।

২) Burgess আৰু Locke: পৰিয়াল হৈছে বিবাহ, ৰক্ত-সম্পৰ্ক বা দত্তক গ্ৰহণৰ সম্পৰ্কেৰে যুক্ত লোকসকলৰ এটা গোট, যিসকলে একেটা গৃহস্থালীত বাস কৰে আৰু স্বামী-স্ত্ৰী, পিতৃ-মাতৃ, সন্তান, ভাই-ভনী আদি সামাজিক ভূমিকা পালন কৰি পৰস্পৰৰ সৈতে যোগাযোগ কৰে।

৩) Eliot আৰু Merrill: পৰিয়াল হৈছে স্বামী, পত্নী আৰু সন্তানক লৈ গঠিত এক জৈৱিক-সামাজিক একক।

৪) MacIver: পৰিয়াল হৈছে যৌন সম্পৰ্কৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি গঠিত এক তুলনামূলকভাৱে স্থায়ী গোট, যিয়ে সন্তান জন্মদান আৰু লালন-পালনৰ ব্যৱস্থা কৰে।

পৰিয়ালৰ সাধাৰণ বৈশিষ্ট্য

১. দাম্পত্য সম্পর্ক: এজন পুৰুষ আৰু এগৰাকী মহিলাৰ মাজত দাম্পত্য সম্পর্ক স্থাপিত হ'লে সাধাৰণতে পৰিয়ালৰ সৃষ্টি হয়।

২. জীৱনসংগী নির্বাচন: স্বামী বা পত্নী নির্বাচনত পিতৃ-মাতৃ, বয়োজ্যেষ্ঠ বা সংশ্লিষ্ট ব্যক্তিৰ নিজৰ পছন্দে ভূমিকা ল'ব পাৰে। বিভিন্ন সমাজত এই নির্বাচনৰ বাবে বিভিন্ন নিয়ম আছে।

৩. বিবাহৰ ব্যৱস্থা: বিবাহ হৈছে দাম্পত্য সম্পর্কক সামাজিক স্বীকৃতি দিয়া এক প্রতিষ্ঠান। সমাজভেদে একবিবাহ, বহুপত্নী বিবাহ, বহুপতি বিবাহ আদি বিভিন্ন ৰূপ দেখা যায়।

৪. নামকৰণৰ ব্যৱস্থা: প্রতিটো পৰিয়ালক কোনো নাম বা পৰিচয়েৰে চিনাক্ত কৰা হয়।

৫. বংশ পৰিচয় নির্ধাৰণ: পৰিয়ালত বংশ কোন দিশেৰে অনুসৰণ কৰা হয় তাৰ নিজস্ব নিয়ম থাকে। পিতৃৰ ফালৰ বংশক পিতৃবংশীয়, মাতৃৰ ফালৰ বংশক মাতৃবংশীয় আৰু দুয়োটা ফালক গুৰুত্ব দিয়া বংশক দ্বিপাক্ষিক বংশ বুলি কোৱা হয়।

৬. সাধাৰণ বাসস্থান: পৰিয়ালৰ সদস্যসকলৰ সাধাৰণতে এটা বাসস্থান বা গৃহস্থলী থাকে। বিবাহৰ পিছত পত্নী স্বামীৰ ঘৰত থাকিলে পিতৃস্থানীয়/পিতৃগৃহভিত্তিক বাসস্থান (Patrilocal/Virilocal), স্বামী পত্নীৰ মাতৃগৃহৰ ওচৰত বা তাত থাকিলে মাতৃস্থানীয় বাসস্থান (Matrilocal/Uxorilocal), আৰু স্বামী-স্ত্রীয়ে পৃথক নতুন ঘৰ স্থাপন কৰিলে নব্যস্থানীয় বাসস্থান (Neolocal) বুলি কোৱা হয়।

৭. অর্থনৈতিক ব্যৱস্থা: পৰিয়ালে সদস্যসকলৰ খাদ্য, বস্ত্র, বাসস্থান আৰু অন্যান্য অর্থনৈতিক প্রয়োজন পূৰণ কৰাত সহায় কৰে।

২. পৰিয়ালৰ স্বকীয় বৈশিষ্ট্য

পৰিয়াল সমাজৰ এক বিশেষ সামাজিক সংগঠন। ইয়াৰ গুৰুত্ব কেৱল সদস্যসকলৰ ব্যক্তিগত জীৱনতে সীমাবদ্ধ নহয়; ই সমগ্র সামাজিক গাঁথনি আৰু সামাজিক জীৱনত প্রভাৱ পেলায়।

১. সার্বজনীনতা: Murdock-এ বহু সমাজ অধ্যয়ন কৰি মত প্রকাশ কৰিছিল যে কোনো না কোনো ৰূপত পৰিয়াল সকলো মানৱ সমাজতে পোৱা যায়।

২. আৱেগিক ভিত্তি: পৰিয়াল মৰম, স্নেহ, সহানুভূতি, মমতা, সহযোগিতা আৰু বন্ধুত্বৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি গঢ় লৈ উঠে।

৩. সীমিত আকাৰ: প্রাথমিক সামাজিক গোট হিচাপে পৰিয়াল সাধাৰণতে আকাৰত সৰু।

৪. ব্যক্তিত্ব গঠনৰ প্রভাৱ: শিশুৰ প্রথম সামাজিক পৰিৱেশ পৰিয়াল। ইয়াতেই শিশুৰ আচৰণ, চৰিত্র, অভ্যাস আৰু ব্যক্তিত্বৰ প্রাথমিক গঠন হয়।

৫. সামাজিক গাঁথনিৰ কেন্দ্রীয় স্থান: পৰিয়ালক আন বহু সামাজিক সংগঠনৰ মৌলিক ভিত্তি বুলি ধৰা হয়।

৬. সদস্যসকলৰ দায়িত্ব: পৰিয়ালৰ প্ৰতিজন সদস্যৰ কিছুমান কৰ্তব্য আৰু দায়িত্ব থাকে। সহযোগিতা আৰু সমন্বয়ৰ জৰিয়তে পৰিয়ালৰ সুস্থ পৰিচালনা সম্ভৱ হয়।

৭. সামাজিক নিয়ন্ত্ৰণ: পৰিয়ালত সামাজিক নিয়ম, ৰীতি-নীতি আৰু আইন-কানুনে সদস্যসকলৰ আচৰণ নিয়ন্ত্ৰণ কৰে।

৮. স্থায়ী আৰু অস্থায়ী দুয়োটা বৈশিষ্ট্য: সামাজিক প্ৰতিষ্ঠান হিচাপে পৰিয়াল তুলনামূলকভাৱে স্থায়ী; কিন্তু কোনো নিৰ্দিষ্ট পৰিয়াল বা পৰিয়াল-সম্পৰ্ক সময়ে সময়ে সলনি বা ভাঙি যাব পাৰে।

৩. পৰিয়ালৰ কাৰ্যসমূহ

পৰিয়ালে ব্যক্তি আৰু সমাজ দুয়োটাৰ বাবে বহুতো গুৰুত্বপূৰ্ণ কাৰ্য সম্পাদন কৰে। Kingsley Davis-এ চাৰিটা মুখ্য কাৰ্য উল্লেখ কৰিছে—প্ৰজনন, পালন-পোষণ, সামাজিক স্থান নিৰ্ধাৰণ আৰু সামাজিকীকৰণ। Ogburn আৰু Nimkoff-এ আৱেগিক, অৰ্থনৈতিক, বিনোদনমূলক, সু�ৰক্ষামূলক, ধৰ্মীয় আৰু শিক্ষামূলক কাৰ্যৰ কথা উল্লেখ কৰিছে।

MacIver-এ পৰিয়ালৰ কাৰ্যক দুটা ভাগত ভাগ কৰিছে—(ক) অত্যাৱশ্যক বা মৌলিক কাৰ্য আৰু (খ) গৌণ বা অ-অত্যাৱশ্যক কাৰ্য।

ক. মৌলিক বা প্ৰাথমিক কাৰ্য

১. যৌন প্ৰয়োজনৰ স্থায়ী আৰু সামাজিকভাৱে নিয়ন্ত্ৰিত পূৰণ: মানুহৰ যৌন প্ৰয়োজনক বিবাহৰ দৰে সামাজিক প্ৰতিষ্ঠানৰ জৰিয়তে নিয়ন্ত্ৰণ আৰু সামাজিক স্বীকৃতি দিয়া হয়।

২. প্ৰজনন: পৰিয়ালে সন্তান জন্মদানৰ প্ৰক্ৰিয়াক সামাজিক স্বীকৃতি আৰু নিয়মৰ ভিতৰত ৰাখে। ইয়াৰ জৰিয়তে মানৱ জাতিৰ ধাৰাবাহিকতা বজাই থাকে।

৩. সন্তান জন্মদান আৰু লালন-পালন: শিশুৱে জন্মৰ পিছত দীঘলীয়া সময় ধৰি আনৰ সহায়ৰ প্ৰয়োজন হয়। পৰিয়ালে শিশুক খাদ্য, সুৰক্ষা, যত্ন আৰু লালন-পালনৰ সুবিধা দিয়ে।

৪. গৃহৰ ব্যৱস্থা: পৰিয়ালে সদস্যসকলক বাসস্থান, নিৰাপত্তা, আৰাম আৰু মানসিক শান্তিৰ বাবে এটা ঘৰ প্ৰদান কৰে।

৫. সংস্কৃতিৰ সঞ্চাৰণ আৰু সামাজিকীকৰণ: পৰিয়ালে ভাষা, আচাৰ-ব্যৱহাৰ, ৰীতি-নীতি, বিশ্বাস, মূল্যবোধ, নৈতিকতা আৰু সামাজিক নিয়ম এটা প্ৰজন্মৰ পৰা আন এটা প্ৰজন্মলৈ সঞ্চাৰ কৰে। শিশুৱে পৰিয়ালৰ পৰাই সমাজত কেনেকৈ আচৰণ কৰিব লাগে শিকে।

৬. সামাজিক স্থান নিৰ্ধাৰণ: ব্যক্তিৰ জন্মৰ লগে লগে তেওঁৰ কিছুমান সামাজিক পৰিচয় আৰু স্থান পৰিয়ালৰ পৰা লাভ কৰে। যেনে—নাম, বয়স, লিংগ, জাতীয়তা, ধৰ্মীয় পৰিচয়, সামাজিক শ্ৰেণী আদি।

৭. আৱেগিক কার্য: পৰিয়ালে সদস্যসকলক মৰম, স্নেহ, সহানুভূতি, মানসিক সমর্থন আৰু নিৰাপত্তা প্রদান কৰে। শিশুৰ আৱেগিক বিকাশৰ ক্ষেত্রত পৰিয়ালৰ ভূমিকা বিশেষ গুৰুত্বপূর্ণ।

খ. গৌণ বা অ-অত্যাৱশ্যক কার্য

১. অর্থনৈতিক কার্য: অতীতত পৰিয়ালেই উৎপাদনৰ এটা মুখ্য একক আছিল। পৰিয়ালৰ সদস্যসকলে একেলগে কৃষি, হস্তশিল্প আৰু অন্যান্য কাম কৰিছিল। কিন্তু উদ্যোগীকৰণৰ ফলত উৎপাদনৰ কেন্দ্র ঘৰ পৰা কাৰখানালৈ স্থানান্তৰিত হৈছে। সেয়েহে আধুনিক পৰিয়াল উৎপাদনকাৰী এককতকৈ অধিক পৰিমাণে ভোগকাৰী একক হৈ পৰিছে।

২. শিক্ষামূলক কার্য: বিদ্যালয় আৰু অন্যান্য শিক্ষানুষ্ঠানৰ গুৰুত্ব বৃদ্ধি পালেও শিশুৰ প্রাথমিক শিক্ষা পৰিয়ালতেই আৰম্ভ হয়। আচৰণ, সামাজিক অভ্যাস, শিষ্টাচাৰ আৰু সামাজিক জীৱনৰ বাবে প্রয়োজনীয় মৌলিক শিক্ষা পৰিয়ালে দিয়ে।

৩. ধর্মীয় কার্য: পৰিয়ালে শিশুক ধর্মীয় বিশ্বাস, নৈতিক শিক্ষা, উপাসনাৰ পদ্ধতি আৰু ধর্মীয় মূল্যবোধৰ সৈতে পৰিচয় কৰায়।

৪. বিনোদনমূলক কার্য: আগতে বহু বিনোদনমূলক কাম পৰিয়ালক কেন্দ্র কৰি হৈছিল—আত্মীয়ৰ ঘৰলৈ যোৱা, একেলগে গান গোৱা, ঘৰুৱা খেল খেলা, সামাজিক অনুষ্ঠানত অংশ লোৱা আদি। আধুনিক যুগত বিনোদনৰ বহু সুবিধা পৰিয়ালৰ বাহিৰত উপলব্ধ হৈছে।

৪. পৰিয়ালৰ পৰিৱর্তিত ৰূপ

পৰিয়াল এটা স্থিৰ সামাজিক প্রতিষ্ঠান নহয়। সময়ৰ লগে লগে ইয়াৰ গঠন, কার্য আৰু সম্পর্কৰ ধৰণ সলনি হৈছে। উদ্যোগীকৰণ, নগৰীকৰণ, শিক্ষা, আইন, বিজ্ঞান-প্রযুক্তি, অর্থনৈতিক পৰিৱর্তন আৰু সাংস্কৃতিক পৰিৱর্তনে এই ৰূপান্তৰত ভূমিকা লৈছে।

পৰিয়ালৰ কার্যসমূহৰ পৰিৱর্তন

১. যৌন আচৰণ নিয়ন্ত্রণ: বিবাহৰ জৰিয়তে পৰিয়ালে যৌন আচৰণ নিয়ন্ত্রণ কৰাৰ ভূমিকা এতিয়াও বজাই ৰাখিছে, যদিও বিভিন্ন সমাজত বিবাহ-পূর্ব আৰু বিবাহ-বহির্ভূত সম্পর্কৰ প্রতি দৃষ্টিভংগী সলনি হৈছে।

২. প্রজনন কার্য: বহু আধুনিক সমাজত পৰিয়ালৰ আকাৰ সৰু হৈছে আৰু সন্তানৰ সংখ্যা কমিছে। তথাপিও মানৱ সমাজৰ অস্তিত্বৰ বাবে প্রজনন এক মৌলিক কার্য হৈ আছে।

৩. পিতৃ-মাতৃ আৰু শিক্ষামূলক কার্য: শিশুৰ যত্ন আৰু শিক্ষাৰ কিছুমান দায়িত্ব চিকিৎসালয়, শিশুকেন্দ্র, নার্চাৰী, কিন্ডাৰগার্টেন আৰু বিদ্যালয় আদি বিশেষ প্রতিষ্ঠানে গ্রহণ কৰিছে।

৪. সুৰক্ষামূলক কার্য: বৃদ্ধ, অসুস্থ, শাৰীৰিক বা মানসিকভাৱে অক্ষম ব্যক্তিৰ যত্নৰ কিছুমান দায়িত্ব এতিয়া বিভিন্ন বাহ্যিক প্রতিষ্ঠানে গ্রহণ কৰিছে। কিন্তু সৰু শিশুৰ শাৰীৰিক আৰু আৱেগিক সুৰক্ষাত পৰিয়ালৰ ভূমিকা এতিয়াও অতি গুৰুত্বপূর্ণ।

৫. অর্থনৈতিক কার্য: আধুনিক পৰিয়াল আগৰ দৰে স্ব-নির্ভৰ উৎপাদন একক নহয়। সদস্যসকলে পৃথক পৃথক ঠাইত কাম কৰে আৰু উপার্জন কৰে। সেয়েহে পৰিয়াল অধিক পৰিমাণে ভোগৰ একক হৈ পৰিছে।

৬. সামাজিকীকৰণ: শিশুৰ ব্যক্তিত্ব বিকাশ, আৱেগিক বিকাশ, শিক্ষা আৰু সামাজিক আচৰণৰ ক্ষেত্রত পৰিয়ালৰ ভূমিকা আধুনিক সমাজতো অতি গুৰুত্বপূর্ণ।

৭. সামাজিক স্থান নির্ধাৰণ: আধুনিক সমাজত ব্যক্তিৰ অর্জিত সামাজিক স্থানক অধিক গুৰুত্ব দিয়া হয়। তথাপিও জন্মৰ সময়ত পৰিয়ালৰ পৰা বহু সামাজিক পৰিচয় লাভ কৰা হয়।

৮. বিনোদন: আধুনিক যুগত বিনোদনৰ বহু সুবিধা পৰিয়ালৰ বাহিৰত গঢ় লৈ উঠিছে। ইয়াৰ ফলত পৰিয়ালকেন্দ্রিক একেলগে বিনোদন কৰাৰ প্ররণতা কিছু কমিছে।

পৰিয়ালৰ বহু পৰম্পৰাগত কার্য বাহ্যিক প্রতিষ্ঠানলৈ স্থানান্তৰিত হৈছে যদিও সম্পূর্ণৰূপে হেৰাই যোৱা নাই। প্রজনন, সন্তানৰ প্রাথমিক যত্ন, সামাজিকীকৰণ আৰু আৱেগিক সমর্থনৰ দৰে কার্য এতিয়াও পৰিয়ালৰ কেন্দ্রীয় কার্য। সেয়েহে আধুনিক যুগত পৰিয়ালৰ কার্যসমূহ ‘হেৰাই যোৱা’তকৈ ‘ৰূপান্তৰিত হোৱা’ বুলি কোৱাটো অধিক উপযুক্ত।

৫. পৰিয়ালৰ প্রকাৰ বা ৰূপ

সমাজবিজ্ঞানীসকলে বিভিন্ন ভিত্তিত পৰিয়ালক বিভিন্ন ভাগত ভাগ কৰিছে।

১. বিবাহৰ ভিত্তিত: (ক) বহুপত্নী পৰিয়াল, (খ) বহুপতি পৰিয়াল, (গ) একবিবাহী পৰিয়াল।

২. বাসস্থানৰ ভিত্তিত: (ক) মাতৃস্থানীয় বাসস্থানৰ পৰিয়াল, (খ) পিতৃস্থানীয় বাসস্থানৰ পৰিয়াল, (গ) পৰিৱর্তনশীল বাসস্থানৰ পৰিয়াল।

৩. বংশৰ ভিত্তিত: (ক) মাতৃবংশীয় পৰিয়াল, (খ) পিতৃবংশীয় পৰিয়াল।

৪. কর্তৃত্বৰ ভিত্তিত: (ক) মাতৃতান্ত্রিক পৰিয়াল, (খ) পিতৃতান্ত্রিক পৰিয়াল।

৫. আকাৰ আৰু প্রজন্মৰ ভিত্তিত: (ক) একক বা নিউক্লিয়াৰ পৰিয়াল, (খ) যৌথ বা অবিভক্ত পৰিয়াল।

৬. সম্পর্কৰ ভিত্তিত: (ক) দাম্পত্য পৰিয়াল—প্রাপ্তবয়স্ক সদস্যসকলৰ মাজত দাম্পত্য সম্পর্ক থাকে; (খ) ৰক্ত-সম্পর্কীয় পৰিয়াল—ভাই-ভনী, পিতৃ-পুত্র আদি ৰক্ত-সম্পর্কীয় সদস্যসকলৰ গোট।

৬. মাতৃতান্ত্রিক পৰিয়াল

মাতৃতান্ত্রিক পৰিয়ালক মাতৃ-কেন্দ্রিক বা মাতৃ-প্রধান পৰিয়াল বুলিও কোৱা হয়। ইয়াত মাতৃ বা মহিলা পৰিয়ালৰ মুখ্য ব্যক্তি আৰু সাধাৰণতে তেওঁ কর্তৃত্ব পালন কৰে। সম্পত্তি আৰু গৃহস্থালীৰ ব্যৱস্থাপনাতো মহিলাৰ গুৰুত্বপূর্ণ ভূমিকা থাকে।

L. H. Morgan, Bachofen, Tylor, Briffault আদি চিন্তাবিদে মাতৃতান্ত্রিক পৰিয়ালক পৰিয়ালৰ প্রাচীন ৰূপ বুলি মত প্রকাশ কৰিছিল। অৱশ্যে এই মতক লৈ সমাজবিজ্ঞানী আৰু নৃতত্ত্ববিদসকলৰ মাজত মতভেদ আছে। উৎসত Eskimo, Malay Islanders, Odama Indians, Labrador Indians, Trobriand Islanders, American Iroquois আৰু ভাৰতৰ Khasi জনজাতিৰ মাজত মাতৃকেন্দ্রিক বা মাতৃবংশীয় বৈশিষ্ট্যৰ উদাহৰণ উল্লেখ কৰা হৈছে।

মাতৃতান্ত্রিক পৰিয়ালৰ বৈশিষ্ট্য—

১. বংশ, উত্তৰাধিকাৰ আৰু সম্পত্তি: বংশ মাতৃৰ ফালৰ পৰা অনুসৰণ কৰা হয়। সম্পত্তিৰ উত্তৰাধিকাৰ বহু ক্ষেত্রত কন্যাৰ জৰিয়তে চলে। সন্তানৰ সামাজিক পৰিচয়তো মাতৃৰ বংশৰ গুৰুত্ব থাকে।

২. মাতৃস্থানীয় বাসস্থান: বিবাহৰ পিছত পত্নী সাধাৰণতে মাতৃগৃহতে থাকে। স্বামীয়ে পত্নীৰ গৃহলৈ আহ-যাহ কৰিব পাৰে।

৩. কর্তৃত্ব: তাত্ত্বিকভাৱে মাতৃ পৰিয়ালৰ মুখ্য ব্যক্তি। কিন্তু বাস্তৱত মাতৃৰ ভাই বা আন কোনো পুৰুষ আত্মীয়েও সম্পত্তি আৰু পৰিয়ালৰ কিছুমান সিদ্ধান্তত গুৰুত্বপূর্ণ ভূমিকা পালন কৰিব পাৰে।

৪. পৰিয়ালৰ গঠন: মাতৃ, আইতা, সন্তান, ভাই-ভনী আদি মাতৃফালৰ আত্মীয়সকলক কেন্দ্র কৰি এক ঘনিষ্ঠ গোট গঢ় লৈ উঠিব পাৰে।

৭. পিতৃতান্ত্রিক পৰিয়াল

পিতৃতান্ত্রিক পৰিয়ালক পিতৃ-কেন্দ্রিক বা পিতৃ-প্রধান পৰিয়াল বুলিও কোৱা হয়। ইয়াত পিতৃ বা পৰিয়ালৰ জ্যেষ্ঠ পুৰুষ সদস্য সাধাৰণতে মুখ্য ব্যক্তি আৰু পৰিয়ালৰ সম্পত্তি আৰু গুৰুত্বপূর্ণ সিদ্ধান্তত তেওঁৰ অধিক কর্তৃত্ব থাকে।

বৈশিষ্ট্য—

১. বংশ, উত্তৰাধিকাৰ আৰু উত্তৰসূৰী: বংশ পুৰুষৰ ফালৰ পৰা অনুসৰণ কৰা হয়। বহু পিতৃতান্ত্রিক পৰিয়াল পিতৃবংশীয়। ঐতিহাসিকভাৱে পুত্রসকলক সম্পত্তিৰ উত্তৰাধিকাৰ দিয়াৰ প্রৱণতা আছিল।

২. বাসস্থান: বিবাহৰ পিছত পুত্রসকলে পিতৃৰ ঘৰত থাকি যোৱা আৰু পত্নীসকলে সেই পৰিয়ালত যোগ দিয়াটো পিতৃস্থানীয় বাসস্থানৰ বৈশিষ্ট্য।

৩. কর্তৃত্ব: পিতৃ বা জ্যেষ্ঠ পুৰুষ সদস্যই পৰিয়ালৰ গুৰুত্বপূর্ণ সিদ্ধান্ত গ্রহণ কৰে।

৪. ঐতিহাসিক উদাহৰণ: প্রাচীন Hebrew, Greek, Roman আৰু ভাৰতীয় সমাজত পিতৃতান্ত্রিক পৰিয়ালৰ শক্তিশালী ৰূপ দেখা গৈছিল। আধুনিক সমাজত এই কঠোৰ পিতৃতান্ত্রিক ৰূপ বহু পৰিমাণে হ্রাস পাইছে আৰু পিতৃ-মাতৃৰ তুলনামূলক সমতাৰ ওপৰত ভিত্তি কৰা পৰিয়াল বৃদ্ধি পাইছে।

৮. নিউক্লিয়াৰ বা একক পৰিয়াল

নিউক্লিয়াৰ পৰিয়াল হৈছে স্বামী, পত্নী আৰু তেওঁলোকৰ অপ্রাপ্তবয়স্ক সন্তানক লৈ গঠিত তুলনামূলকভাৱে সৰু পৰিয়াল। বিবাহৰ পিছত সন্তানসকলে পিতৃ-মাতৃৰ পৰা পৃথক হৈ নিজা গৃহস্থলী স্থাপন কৰিলে নিউক্লিয়াৰ পৰিয়াল গঠন হয়।

এই পৰিয়াল সাধাৰণতে জ্যেষ্ঠ সদস্যসকলৰ প্রত্যক্ষ নিয়ন্ত্রণৰ পৰা তুলনামূলকভাৱে স্বাধীন। আধুনিক উদ্যোগভিত্তিক সমাজত ইয়াৰ প্রসাৰ অধিক দেখা যায়।

নিউক্লিয়াৰ পৰিয়ালৰ দুটা গুৰুত্বপূর্ণ ৰূপ হৈছে—(ক) জন্ম আৰু লালন-পালন হোৱা পৰিয়াল বা Family of Orientation আৰু (খ) বিবাহৰ পিছত নিজে গঠন কৰা পৰিয়াল বা Family of Procreation।

Family of Orientation হৈছে যি পৰিয়ালত এজন ব্যক্তি জন্মগ্রহণ কৰি ডাঙৰ-দীঘল হয়—ইয়াত পিতৃ, মাতৃ, ভাই-ভনী থাকে। Family of Procreation হৈছে বিবাহৰ পিছত ব্যক্তিয়ে নিজে গঠন কৰা পৰিয়াল—ইয়াত স্বামী/পত্নী আৰু সন্তান থাকে।

আধুনিক নিউক্লিয়াৰ পৰিয়ালৰ বিকাশত ব্যক্তিবাদ, ভৌগোলিক আৰু সামাজিক গতিশীলতা, উদ্যোগীকৰণ আৰু ৰাষ্ট্রৰ কল্যাণমূলক কার্যৰ প্রভাৱ আছে।

৯. আধুনিক নিউক্লিয়াৰ পৰিয়ালৰ সাম্প্রতিক প্রৱণতা

১. উদ্যোগীকৰণ: কাৰখানা-ভিত্তিক উৎপাদন ব্যৱস্থাৰ বিকাশে পৰিয়ালৰ উৎপাদনমূলক ভূমিকা কমাইছে।

২. নগৰীকৰণ: নগৰত সৰু বাসস্থান, চাকৰি আৰু চলাচলৰ প্রয়োজনীয়তাই সৰু পৰিয়ালৰ প্রৱণতা বৃদ্ধি কৰিছে।

৩. গণতান্ত্রিক মূল্যবোধ: সমতা আৰু স্বাধীনতাৰ ধাৰণাই পৰিয়ালত মহিলা আৰু পুৰুষৰ সম অধিকাৰ আৰু সুযোগৰ ধাৰণা শক্তিশালী কৰিছে।

৪. ধর্মীয় বিশ্বাস আৰু পৰম্পৰাগত সামাজিক নিয়মৰ প্রভাৱ হ্রাস: আধুনিক আৰু ধর্মনিৰপেক্ষ দৃষ্টিভংগীৰ প্রসাৰে পৰিয়ালৰ ধর্মীয় কার্যৰ গুৰুত্ব কিছু হ্রাস কৰিছে।

৫. ব্যক্তিবাদ আৰু প্রেমভিত্তিক বিবাহ: ব্যক্তিগত পছন্দ আৰু প্রেমৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি জীৱনসংগী নির্বাচনৰ প্রৱণতা বৃদ্ধি পাইছে।

৬. মহিলাৰ অর্থনৈতিক স্বাধীনতা: শিক্ষা আৰু চাকৰিৰ সুযোগ বৃদ্ধিৰ ফলত মহিলাসকল উপার্জনকাৰী সদস্য হিচাপে অধিক সক্রিয় হৈছে।

৭. মহিলাৰ মুক্তি আৰু অধিকাৰ: মহিলাৰ সমতা, স্বাধীনতা আৰু অধিকাৰৰ দাবী বৃদ্ধি পাইছে।

৮. জন্মহাৰ হ্রাস: আধুনিক সমাজত বহু পৰিয়াল সৰু হৈছে আৰু সন্তানৰ সংখ্যা কমিছে।

৯. বিবাহ বিচ্ছেদ: কিছুমান আধুনিক সমাজত বিবাহ বিচ্ছেদ, পৃথক বাস আৰু দাম্পত্য সম্পর্কৰ ভাঙন বৃদ্ধি পাইছে।

১০. পিতৃ-মাতৃ আৰু যুৱ প্রজন্মৰ সংঘাত: মূল্যবোধ, জীৱনশৈলী আৰু ব্যক্তিগত স্বাধীনতাৰ ক্ষেত্রত পুৰণি আৰু নতুন প্রজন্মৰ মাজত মতভেদ দেখা যায়। ইয়াক Generation Gap বা প্রজন্মগত ব্যৱধান বুলি কোৱা হয়।

১০. যৌথ পৰিয়াল: সংজ্ঞা আৰু বৈশিষ্ট্য

যৌথ পৰিয়াল হৈছে একে পৰিয়ালৰ কেইবাটাও প্রজন্মৰ সদস্য একেলগে বাস কৰা আৰু বহু ক্ষেত্রত সম্পত্তি, আয়, কাম-কাজ আৰু গৃহস্থালীৰ দায়িত্ব ভাগ-বতৰা কৰা পৰিয়াল। ভাৰতীয় গ্রাম্য সমাজত ইয়াৰ ঐতিহাসিক গুৰুত্ব বিশেষ।

যৌথ পৰিয়ালৰ বৈশিষ্ট্য—

১. ডাঙৰ আকাৰ: একাধিক প্রজন্ম আৰু বহু সদস্য থকাৰ বাবে ই নিউক্লিয়াৰ পৰিয়ালতকৈ ডাঙৰ।

২. একেলগে বাস: সদস্যসকলে সাধাৰণতে একে গৃহস্থলী বা ওচৰা-ওচৰিকৈ বাস কৰে।

৩. সাধাৰণ সম্পত্তি: পৰিয়ালৰ সম্পত্তি বহু ক্ষেত্রত যৌথভাৱে নিয়ন্ত্রিত হয়।

৪. সাধাৰণ দায়িত্ব: সদস্যসকলে পৰিয়ালৰ প্রয়োজন আৰু দায়িত্বসমূহ মিলি বহন কৰে।

৫. জ্যেষ্ঠ সদস্যৰ ভূমিকা: পৰিয়ালৰ জ্যেষ্ঠ সদস্যই পথ-প্রদর্শক আৰু সিদ্ধান্ত গ্রহণকাৰী হিচাপে ভূমিকা পালন কৰিব পাৰে।

৬. পৰস্পৰ দায়বদ্ধতা: সদস্যসকলে নিজৰ পৰিয়ালৰ প্রতি কর্তব্য আৰু দায়িত্ব অনুভৱ কৰে।

৭. স্ব-নির্ভৰতা: অতীতত গ্রাম্য কৃষিভিত্তিক যৌথ পৰিয়াল বহু অর্থনৈতিক, সামাজিক আৰু দৈনন্দিন প্রয়োজন নিজেই পূৰণ কৰিব পাৰিছিল।

১১. যৌথ পৰিয়ালৰ সুবিধা

১. স্থায়িত্ব আৰু স্থিৰতা: যৌথ পৰিয়ালত ব্যক্তি আহে-যায়, কিন্তু পৰিয়ালৰ এককটো তুলনামূলকভাৱে স্থায়ী হৈ থাকে।

২. অর্থনৈতিক উন্নতিত সহায়: খাদ্য, বস্ত্র আৰু বাসস্থানৰ দৰে মৌলিক প্ৰয়োজনসমূহ যৌথভাৱে পূৰণ কৰা যায়।

৩. ব্যয় কম হয়: একেলগে বজাৰ আৰু গৃহস্থালীৰ কাম কৰাৰ ফলত বহু ক্ষেত্ৰত ব্যয় কমাব পাৰি।

৪. শ্ৰম বিভাজন: বয়স, লিংগ আৰু দক্ষতাৰ ভিত্তিত কাম ভাগ কৰি লোৱা যায়। কৃষিভিত্তিক সমাজত এইটো বিশেষ উপযোগী।

৫. সামাজিক সুৰক্ষা: অনাথ, বিধৱা, বৃদ্ধ, অসুস্থ, অক্ষম বা অসহায় সদস্যক পৰিয়ালে সহায় আৰু আশ্ৰয় দিয়ে।

৬. মানসিক নিৰাপত্তা: সংকট বা বিপদৰ সময়ত বহু সদস্যৰ সহায় পোৱাৰ বাবে মানসিক নিৰাপত্তা বৃদ্ধি পায়।

৭. অবসৰৰ সুবিধা: বহু সদস্যে কাম ভাগ কৰি লোৱাৰ বাবে ব্যক্তিগত অবসৰৰ সময় পোৱাৰ সুযোগ থাকে।

৮. বিনোদন: পৰিয়ালৰ অনুষ্ঠান, উৎসৱ, ধৰ্মীয় অনুষ্ঠান আৰু দৈনন্দিন পাৰস্পৰিক সম্পৰ্কে সদস্যসকলক একেলগে থকাৰ সুযোগ দিয়ে।

৯. সামাজিক নিয়ন্ত্ৰণ: পৰিয়ালে সদস্যসকলৰ আচৰণ নিয়ন্ত্ৰণ কৰে আৰু ব্যক্তিগত স্বাৰ্থক গোটৰ স্বাৰ্থৰ সৈতে সমন্বয় কৰিবলৈ শিকায়।

১০. সহযোগিতাৰ গুণ বিকাশ: যৌথ পৰিয়ালে সহযোগিতা, সহনশীলতা, ত্যাগ, শৃংখলা, আনুগত্য, সেৱা-মনোভাৱ আৰু পৰস্পৰ সহায়ৰ মূল্যবোধ বিকাশ কৰিব পাৰে।

যৌথ পৰিয়ালৰ অসুবিধা

১. ব্যক্তিত্ব বিকাশত বাধা: অতিমাত্ৰা নিয়ন্ত্ৰণ আৰু অতিসুৰক্ষাই কিছুমান সদস্যৰ আত্মনিৰ্ভৰতা আৰু সিদ্ধান্ত গ্ৰহণৰ ক্ষমতা কমাব পাৰে।

২. ব্যক্তিগত উদ্যোগ কমিব পাৰে: নতুন কাম বা উদ্যোগ লোৱাৰ ক্ষেত্ৰত জ্যেষ্ঠ সদস্যৰ আপত্তি থাকিলে যুৱ সদস্যৰ সৃষ্টিশীলতা আৰু উদ্যোগ ক্ষতিগ্ৰস্ত হ'ব পাৰে।

৩. সংকীৰ্ণ আনুগত্য: কেতিয়াবা সদস্যৰ আনুগত্য বৃহত্তৰ সমাজতকৈ নিজৰ পৰিয়ালৰ প্ৰতি অধিক কেন্দ্ৰিত হ'ব পাৰে।

৪. অলসতাৰ সম্ভাৱনা: মৌলিক প্ৰয়োজন নিশ্চিত থকাৰ বাবে কিছুমান সদস্যে উৎপাদনমূলক কামৰ প্ৰতি কম আগ্ৰহ দেখুৱাব পাৰে।

৫. সঞ্চয় আৰু বিনিয়োগত সমস্যা: বৃহৎ পৰিয়ালৰ বহু ব্যয় থাকিব পাৰে আৰু আয় বহু সদস্যৰ মাজত ভাগ হোৱাৰ বাবে ব্যক্তিগত সঞ্চয় কঠিন হ'ব পাৰে।

৬. বিবাদৰ সম্ভাৱনা: সম্পত্তি, গৃহস্থালী কাম, সিদ্ধান্ত আৰু সদস্যসকলৰ মাজৰ মতভেদৰ বাবে বিবাদ সৃষ্টি হ'ব পাৰে।

৭. গোপনীয়তাৰ অভাৱ: বহু সদস্য একেলগে থাকিলে বিশেষকৈ নতুন দম্পতীৰ ব্যক্তিগত সময় আৰু গোপনীয়তা সীমিত হ'ব পাৰে।

৮. শিশুৰ সামাজিকীকৰণত প্ৰভাৱ: পিতৃ-মাতৃয়ে সদায় ব্যক্তিগতভাৱে সন্তানক সময় দিব নোৱাৰিলে শিশুৰ লালন-পালনত অসুবিধা হ'ব পাৰে।

৯. মহিলাৰ মৰ্যাদাৰ ওপৰত নেতিবাচক প্ৰভাৱ: কিছুমান পিতৃতান্ত্ৰিক যৌথ পৰিয়ালত মহিলাক গৌণ স্থান দিয়া আৰু অধিক নিয়ন্ত্ৰণ কৰাৰ প্ৰৱণতা থাকিব পাৰে।

১০. আইনী বিবাদ: যৌথ সম্পত্তি ভাগ-বতৰাক লৈ বিবাদ আদালতলৈ যাব পাৰে।

১১. অধিক জন্মহাৰৰ সৈতে সম্পৰ্ক: উৎসৰ মতে, অতীতত যৌথ পৰিয়ালত বহু সন্তানৰ যত্ন আৰু খৰচ যৌথভাৱে বহন কৰাৰ বাবে জন্ম-নিয়ন্ত্ৰণৰ প্ৰয়োজনীয়তা কম অনুভৱ কৰা হৈছিল।

১২. সামাজিক গতিশীলতা কম: পৰম্পৰাগত যৌথ পৰিয়াল অধিক ৰক্ষণশীল হ'ব পাৰে আৰু নতুন সামাজিক পৰিৱৰ্তন গ্ৰহণ কৰাত ধীৰ হ'ব পাৰে।

১৩. আত্মীয়ক অগ্ৰাধিকাৰ দিয়াৰ প্ৰৱণতা: কিছুমান ক্ষেত্ৰত নিজৰ আত্মীয়ক অধিক সুবিধা দিয়াৰ ফলত পক্ষপাতিত্ব বা স্বজনপ্ৰীতিৰ সৃষ্টি হ'ব পাৰে।

১২. যৌথ পৰিয়াল ব্যৱস্থাৰ পৰিৱৰ্তনৰ কাৰণ

ভাৰতীয় যৌথ পৰিয়াল ব্যৱস্থা সম্পূৰ্ণৰূপে বিলুপ্ত হোৱা নাই; কিন্তু ইয়াৰ গঠন, কাৰ্য আৰু স্থিৰতাত যথেষ্ট পৰিৱৰ্তন ঘটিছে। Milton Singer-এ শিক্ষা, উদ্যোগীকৰণ, নগৰীকৰণ, বিবাহ-ব্যৱস্থাৰ পৰিৱৰ্তন আৰু আইনগত ব্যৱস্থাক গুৰুত্বপূৰ্ণ কাৰক হিচাপে উল্লেখ কৰিছে।

১. শিক্ষাৰ প্ৰভাৱ: আধুনিক শিক্ষাই মানুহৰ মনোভাৱ, বিশ্বাস, মূল্যবোধ আৰু জীৱন-দৰ্শনত পৰিৱৰ্তন আনিছে। বিশেষকৈ মহিলাৰ শিক্ষাই তেওঁলোকৰ আত্মসচেতনতা আৰু স্বাধীনতা বৃদ্ধি কৰিছে। শিক্ষা আৰু নতুন চাকৰিৰ সুযোগে ব্যক্তিবাদী মনোভাৱ বৃদ্ধি কৰাত সহায় কৰিছে।

২. উদ্যোগীকৰণৰ প্ৰভাৱ: কাৰখানা আৰু নতুন চাকৰিৰ সুযোগৰ বাবে যুৱক-যুৱতীসকলে বহু সময়ত গাঁৱৰ বা যৌথ পৰিয়ালৰ পৰা দূৰলৈ যাবলগীয়া হয়। উৎপাদনৰ কেন্দ্ৰ ঘৰ পৰা কাৰখানালৈ যোৱাৰ ফলত পৰিয়ালৰ পু�ৰণি অৰ্থনৈতিক ভূমিকা সলনি হৈছে।

উদ্যোগীকৰণৰ ফলত—(ক) পৰিয়াল উৎপাদন এককৰ পৰা ভোগ এককলৈ পৰিৱৰ্তিত হৈছে; (খ) উপাৰ্জনকাৰী সদস্যসকলৰ আৰ্থিক স্বাধীনতা বৃদ্ধি পাইছে; (গ) পৰিয়ালৰ জ্যেষ্ঠ সদস্যৰ নিয়ন্ত্রণ কিছু কমিছে; (ঘ) ঘৰ আৰু কৰ্মস্থল পৃথক হৈছে।

৩. নগৰীকৰণৰ প্ৰভাৱ: নগৰীয়া জীৱন সৰু নিউক্লিয়াৰ পৰিয়ালৰ বাবে তুলনামূলকভাৱে অধিক সুবিধাজনক। সীমিত বাসস্থান, চাকৰিৰ স্থান আৰু নগৰীয়া জীৱনশৈলীৰ বাবে যৌথ পৰিয়ালৰ পৰিৱৰ্তে সৰু পৰিয়ালৰ প্ৰৱণতা বৃদ্ধি পাইছে।

৪. বিবাহ ব্যৱস্থাৰ পৰিৱৰ্তন: বিবাহৰ বয়স বৃদ্ধি, জীৱনসংগী নিৰ্বাচনত ব্যক্তিগত পছন্দৰ বৃদ্ধি আৰু বিবাহৰ প্ৰতি আধুনিক দৃষ্টিভংগীয়ে পিতৃ-মাতৃৰ পৰম্পৰাগত কৰ্তৃত্ব কমাইছে।

৫. আইনগত ব্যৱস্থা: বাল্যবিবাহ নিষেধ, বিবাহ আৰু বিবাহ-বিচ্ছেদ সম্পৰ্কীয় আইন, বিধৱা পুনৰ্বিবাহ, বিশেষ বিবাহ আৰু কন্যাৰ পৈতৃক সম্পত্তিত অধিকাৰ আদি আইনগত পৰিৱৰ্তনে পৰিয়ালৰ গঠন আৰু আন্তঃব্যক্তিক সম্পৰ্কত প্ৰভাৱ পেলাইছে।

৬. পাশ্চাত্য মূল্যবোধৰ প্ৰভাৱ: বিজ্ঞান, যুক্তিবাদ, ব্যক্তিবাদ, সমতা, গণতন্ত্ৰ আৰু ব্যক্তিগত স্বাধীনতাৰ দৰে মূল্যবোধে বিশেষকৈ শিক্ষিত যুৱ প্ৰজন্মৰ মনোভাৱত প্ৰভাৱ পেলাইছে।

৭. মহিলাৰ সচেতনতা: মহিলা শিক্ষা, চাকৰি আৰু স্বাধীনতাৰ সুযোগ বৃদ্ধি পোৱাৰ ফলত মহিলাসকলে পৰিয়ালৰ সিদ্ধান্ত আৰু নিজৰ জীৱনৰ ক্ষেত্ৰত অধিক স্বাধীনতা বিচাৰিবলৈ ধৰিছে।

১৩. ভাৰতীয় যৌথ পৰিয়াল ভাঙি গৈছেনে?

ভাৰতীয় যৌথ পৰিয়ালৰ পৰিৱৰ্তন বহুদিন ধৰি সমাজবিজ্ঞানীসকলৰ আলোচনাৰ বিষয়। আধুনিক শিক্ষা, উদ্যোগীকৰণ, নগৰীকৰণ আৰু ব্যক্তিবাদে যৌথ পৰিয়ালত পৰিৱৰ্তন আনিছে। কিন্তু এই পৰিৱৰ্তন মানেই যৌথ পৰিয়াল সম্পূৰ্ণৰূপে বিলুপ্ত হোৱা নহয়।

এই প্ৰশ্নত সমাজবিজ্ঞানীসকলৰ মাজত তিনিটা প্ৰধান মত দেখা যায়—

১. কিছুমান সমাজবিজ্ঞানীৰ মতে যৌথ পৰিয়াল দ্ৰুতগতিত সলনি হৈ আছে আৰু ধীৰে ধীৰে ভাঙনৰ দিশে গৈছে।

২. আন কিছুমান গৱেষকৰ মতে, সকলো পৰিৱৰ্তনৰ মাজতো ভাৰতত যৌথ পৰিয়াল সফলভাৱে টিকি আছে।

৩. তৃতীয় মত অনুসৰি, যৌথ পৰিয়াল দ্ৰুতভাৱে সলনি হৈছে যদিও তুলনামূলকভাৱে সৰু ৰূপত ইয়াৰ অস্তিত্ব অব্যাহত আছে। Iravati Karve আৰু David G. Mandelbaum আদি চিন্তাবিদে এই দৃষ্টিভংগীক সমৰ্থন কৰিছিল।

সামগ্রিকভাৱে ক'ব পাৰি যে যৌথ পৰিয়ালত পৰিৱৰ্তন ঘটিছে, আৰু এই পৰিৱৰ্তনৰ কিছু অংশই ভাঙনৰ প্ৰৱণতা সৃষ্টি কৰিছে। এই প্ৰভাৱ নগৰ আৰু উদ্যোগকেন্দ্ৰত গ্ৰাম্য অঞ্চলতকৈ অধিক স্পষ্ট। কিন্তু ভাঙনৰ গতি সকলো ঠাইতে একে নহয়। যৌথ পৰিয়াল ভাঙি পেলোৱা শক্তিৰ লগতে ইয়াক ধৰি ৰখা শক্তিও আছে।

ভাৰত এখন বৃহৎ গ্ৰাম্য সমাজৰ দেশ হোৱা বাবে বহু অঞ্চলত যৌথ পৰিয়ালৰ বাবে এতিয়াও সুযোগ আছে। যিসকল লোক অৰ্থনৈতিক কাৰণত গাঁৱৰ যৌথ পৰিয়াল এৰি নগৰলৈ যায়, তেওঁলোকেও বহু সময়ত পৈতৃক পৰিয়ালৰ সৈতে সম্পৰ্ক বজাই ৰাখে। বিবাহ, উৎসৱ আৰু পৰিয়ালৰ বিশেষ অনুষ্ঠানত তেওঁলোকে গাঁৱৰ ঘৰলৈ উভতি যায়।

শিক্ষিত লোকসকলেও বহু ক্ষেত্ৰত সৰু ভাই-ভনী বা পিতৃ-মাতৃৰ প্ৰতি নৈতিক দায়িত্ব অনুভৱ কৰে। সেয়েহে যৌথতাৰ অনুভূতি সম্পূৰ্ণৰূপে শেষ হোৱা নাই।

K. M. Kapadia-ৰ মতে, যৌথ পৰিয়াল সম্পূৰ্ণৰূপে মৃত্যুমুখত পৰিছে বুলি ধৰা ধাৰণাটো সঠিক নহয়। যৌথ পৰিয়াল আধুনিক পৰিৱৰ্তনৰ সৈতে নিজকে খাপ খুৱাই কিছুমান ক্ষেত্ৰত নতুন ৰূপত টিকি থাকিবলৈ চেষ্টা কৰিছে।

পৰিয়াল হৈছে সমাজৰ এক মৌলিক সামাজিক প্ৰতিষ্ঠান। ই ব্যক্তিৰ জন্ম, লালন-পালন, সামাজিকীকৰণ, আৱেগিক সুৰক্ষা আৰু সামাজিক পৰিচয় গঠনত কেন্দ্ৰীয় ভূমিকা পালন কৰে। আধুনিক যুগত উদ্যোগীকৰণ, নগৰীকৰণ, শিক্ষা, মহিলাৰ অৰ্থনৈতিক স্বাধীনতা, ব্যক্তিবাদ, আইনগত পৰিৱৰ্তন আৰু নতুন মূল্যবোধৰ ফলত পৰিয়ালৰ গঠন আৰু কাৰ্যত যথেষ্ট পৰিৱৰ্তন ঘটিছে। নিউক্লিয়াৰ পৰিয়ালৰ প্ৰসাৰ বৃদ্ধি পালেও ভাৰতীয় যৌথ পৰিয়াল সম্পূৰ্ণৰূপে বিলুপ্ত হোৱা নাই। ই পৰিৱৰ্তিত সামাজিক আৰু অৰ্থনৈতিক পৰিস্থিতিৰ সৈতে খাপ খুৱাই নতুন ৰূপত অব্যাহত থকাৰ সম্ভাৱনা আছে।

অনুবাদৰ নীতি: মূল নথিৰ বিষয়বস্তু, শিৰোনাম আৰু ধাৰাবাহিকতা বজাই ৰাখি সহজ আৰু শিক্ষাৰ্থীবান্ধৱ অসমীয়া ব্যৱহাৰ কৰা হৈছে। মূল নথিৰ অস্পষ্ট/অসম্পূৰ্ণ অংশত অতিৰিক্ত তথ্য অনুমান কৰি যোগ কৰা হোৱা নাই।